

RENAIXEMENT

ADHERIT A LA UNIO CATALANISTA

SURT ELS DIJOUS

VOLÉM

La llengua catalana ab caràcter oficial per totes nostres relacions inclús ab el Poder Central.

Corts Catalanes, per estatuir la legislació civil y per el règim intern de la Nacionalitat Catalana y pera ser arbitres de nostra administració.

Que siguin catalans quants a Catalunya desempenyin càrrecs públics.

Fixar contribucions é impostos per contribuir als gastos generals del Estat en la proporció que correspongui a Catalunya.

Supresió de quintes o lleves y facultat de poder contribuir a la formació del exèrcit del Estat Espanyol per medi de voluntaris ó diners.

Essent Nacionalista l'acció que al nostre poble realisa la Unió Catalanista, tenen el dret y 'l deure de cooperarhi tots els catalans moguts per les aspiracions del nacionalisme català, qualsevolga que siga llur pensar y sentir en matèries **religioses, polítiques o socials**.

SUMARI

El Nacionalisme triomfant.—Esguards, per *Maig*.—Englantines: An en Pep Ventura, restaurador de la Sardana, per *Vicens Piera*.—La qüestió dels Balkans, per *Fivaller*.—Del Rosselló renaixent, per *Edmon Lagarde*.—Les dugues mares, per *Tomàs Torrent y Roig*.—Al entorn del 11 de Setembre d'enguany, per *J. Grant y Sala*.—Del cor als llavis, per *Josep Ventura*.—Qüestions Socials, per *R. Casals y Peypoch*.—Música, per *C. Battle*.—Teatres, per *Andreu Mauri*.—Unió Catalanista: Secció oficial.—Garbellant.—Noves.—Vida Cultural.

EL NACIONALISME TRIOMFANT

Davant l'empenta formidable del Nacionalisme en lluita oberta contra l'Estat turc, allà, a l'Orient mediterrani, una commoció de vida nova tremola en la lassitut del cos de la vella Europa.

Els pobles de Montenegro y de Serbia, de Grecia y de Bulgaria, s'han abrañat en la divina flama de la lluita pera la independència, arrencant de llur terror les darreres arrels mortes de la tirania turca, y anant ardidament a la lliberació dels germans de l'Albania y la Macedonia y l'Epiri Grec y y la Vella Serbia.

Y mirèu si l'empenta del Nacionalisme es forta, que ja l'Estat austriac sent trontollar la seva sobirania y anuncia la otorgació de la independència a la Bosnia y a l'Herzegovina.

Cada día, com complint una missió sagrada, el sol ens porta notícia de noves victories dels estols lliberadors. Y en els pobles oprimits renaix l'esperansa d'una redempció propera, l'aubada de la qual ja s'acolora ab la sang vessada en els camps deslliurats de l'Estat turc.

Allà, la guerra segueix crudel e implacable. L'exèrcit turc se desmoralitza en la repulsiva descomposició de tota cosa morta, mentre els exèrcits Balkanics aliats avensen remolcats per una avantguarda de poetes y filòsops, sabis y artistes, revolucionaris radicals y clergues tots enduts per un mateix anhel de deslliuransa, que alguns dels quals han pagat ja 'l tribut de la vida llur an aquest ideal encarnat: a la Patria.

Esperansa pobles oprimits que frisèu la llibertat! Esperansa Catalunya nostra!

El Nacionalisme, el gran lliberador, ja s'ha aixecat, y per els camins que menen a la Constantinobla acobardida, va cap a la proclamació de la seva sobirania.

Esguards

El diumenge passat, a primeres hores de la tarda, el dia s'emboirà en les grisors tardorals.

Per la gran via que atravessa la ciutat de riu a riu, una corriua de gent passava adele-rada cap a la banda del Llobregat. Maleitsiga la fatlera que l'empenyia! Anava a una cursa de braus.

Per el mitg de la gran via, en dringuejants veícòls passaven els destres, els héroes nacionals, ab l'impúdica gallardia d'una mere-triu en el gest. Y la corriua de gent al veurels passar, mostrava la seva pobresa d'esperit a través de l'estupidesa d'un somriure satisfet.

N'obstant no era tot, això, en la tarda tar-doral; que trencant aquell romiatge pesarós, per l'ampla via ciutadana també hi passava l'embat esperansador dels qui—molts també—anaven contra-direcció d'aquella corriua.

Els primers, els qui anaven cap avall, de cara a España, s'aclofaven a la plassa de toros; els altres, anaven de cara a Europa y entraven a un lloc aont hi havia issada una bandera Catalana que s'extenia y's replegava abressada ab la ventada. El uns anaven a em-brutir-se ab la ignominia de la cursa barbre; els altres anaven a inaugurar el nou local de una Escola Catalana.

Ara, dones, deixem l'enutjós clar y obscur del contrast y parlèm d'aquest temple de l'amor qu'es l'Escola Catalana, que, aixís, aquestes paraules—tan humils, justament—serán irradiades d'una llum maravellòsa malgrat l'emboirament de la tarda tardoral de que parlen.

Serán irradiades d'un dosser ample y dau-rat, solcat per quatre barres roges; serán irradiades de la imatge del sant home-poeta que apatrona l'Escola; serán irradiades de l'amor del mestre infadigable y del dels qui ab el llurs esforços aguanten la casa; y rebrán irradiacions de les roges barretines posades damunt les testes joves com la flama de l'Es-perit Sant, y de les llassades blanques y bla-ves relligant gentilment les cabelleres esbu-llades, y del ritme noble de les cançons, y de les paraules empeses als llavis per els batècs del cor, y del foc de l'esperit fer claror en els ulls...

Y aleshores podrán adreçar-se a vosaltres, nens y nenes de l'Escola Catalana, pera dir-vos encara:—Si un dia de festa veieu passar

per la ciutat la fanfarria d'aquests homes habillats arlequinescament, qui son espanyols y qui maten braus pera plaure, mirèn de rete-nir l'odi que sentirèn per ells—els enemics inmondes de la nostra Patria—ab la pietat d'aquelles paraules sagrades que ornamenten les blanques parets de la vostra Escola: «Abo-rreix el deliete», «Compadeix el delinqüent». Y pensèu també que un ells, an aquests ho-mes, quan eren petits, els pares llurs no'ls varen portar a l'escola com a vosaltres.

MAIG.

ENGLANTINES

AN EN PEP VENTURA

Restaurador de la Sardana

Ont la vares apendre
per cantar-la a bell crit ab la tenora
aquella melodia forta y tendre
qu'en les teves sardanes riu y plora?

L'ànima empordanesa tant severa,
tant adusta y callada,
se't va mostrar sencera
parlante al cor ab veus d'enamorada.

Va dirte la tranquila poesia
dels blaus profonds, dels horitzons sens fites;
va infondre't la exquisida melangia
del toc de l'oració quan cau el dia
adormint ses planuries infinites;
va dictarte la estrofa entreteixida
de raigs de sol y halens de tramontana,
ritme de la ancestral, noble y ardida
ànima emporitana.

Y aquesta ànima forta y melangiosa,
ab ton esprit humil compenetrantse,
com renasqué sensible y vigorosa
en el novell esclat de nostra dansa!

Renasqué en els teus cants la nota justa
d'aquella veu de rassa ja oblidada;
la típica cansó dolça y adusta,
sota un mutisme secular colgada,
ressorgí, a ton conjur, transfigurada.

Renasqué l'esperit.
Un ritme noble
marcà la llei de vida empordanesa,

y prompte tingué cant y dansa 'l poble,
culte d'amor y un instrument que 'l resa.

La tenoral Cigala gegantina
que fa cantar la ardent soleuada
del deu Amor que triomfalment domina
a la plassa ont hi dansa la gentada.

Oh l'aspror estrident de la tenora!
Dintre 'l blau lluminós com s'hi suavisal
Y al ferse tart, son plany com s'hi harmonisa
ab l'encant dols y penetrant de l'hora!

Vibranthi tes cançons, notes florides
qu'ab crit ardent emocionat cantava,
semblaven veus de rassa condormides
al bell fons del terror que's desvetllava.

No hi val la rustiquesa
de la teva armonia primitiva,
es tant viva ta norma de bellesa
qu'allà ont la llei escrita no hi arriba
fou per tú'l sentiment llei molt mes viva.

Ont la vares apendre
per cantarla a bell crit ab la tenora
aquella melodia forta y tendre
qu'en les teves sardanes riu y plora?

VICENS PIERA, Pbre.

Premiada en els Jocs Florals d'Olot d'enguany.

La qüestió dels Balkans

El triomf de la Justícia

Sembla que la Justícia aquest cop serà una veritat efectiva. L'acció que per la defensa del Nacionalisme en la qüestió dels Balkans, fan les Nacions aliades de Serbia, Bulgària, Grècia y Montenegro en contra de Turquia, per lo que's veu els èxits guerrers de les primeres, que lluiten per una causa nobilíssima y humanitaria, son bella prova de que no 'n vá 's llsen a una acció extrema, perquè 'ls assisteix la raó, que aquest cop la tenen tota, sinó perquè ho reclama un interès de lesa humanitat, una necessitat dels temps actuals.

Sabut es de tot el món que 's titlla de civilisat, que en l'Albania y en la Macedònia, regions que per dret de conquesta arreballa Turquia a Serbia y a Bulgària, com aixís mateix l'Epiri a Grècia, les componen individus

pertanyents als indicats Estats y per lo tant no combreguen en religió ab Turquia, que ja sab tothom qu'es la mahometana, y tampoc en altres costums y usatges que per esser cristians y europeus forsosament ho tenen d'evidenciar, y aquesta discomformetat en aquestes materies de sentir y pensar, ha sigut causa que periòdicament per la més petita cosa que dissents de les regles de la Constitució otomana, les multits turques, deixantse portar pel seu esser fanàtic y regressiu alhora, y sabent per endavant que per esser en terres de conquesta, no caurien en lenitat les seves gestes, n'han fet esgarriosa matansa fins a sadollar els llurs desitjos de carnatge.

Això es sabut de tothom. Això, no ha passat un cop, dos, tres, sinó molts, moltíssims y n'obstant y això ningú n'ha protestat, ningú ha fet prevaldre, amparantse en el dret a la vida que tothom té, a que 'ls Estats que 's diuen moderns y civilisats prenguessin per humanitarisme, cartes en l'assumpte y evitessin aquests espectacles tant impropis d'un segle que pomposament s'anomena del civisme, de la tolerancia.

Prò «tant va el canti a la font que a la fi 's trenca», diu un refrá de la nostra terra, y are, per lo que 's veu, aquest cas s'es arribat. S'ha acabat la paciència dels germans de sang y de rassa y aquests van a donar compte devant del món, que no hi val a jugar ab la vida, y com que la causa que tant valentment defensen, es causa de vera Justícia y d'un remarcable fons d'humanisme, en ses primeres gestes bèliques, els triomfs van succeintse quotidianament, y segur es que arribarán an el fi que s'han proposat.

Nosaltres els nacionalistes, que també lluitem per la llibertat de la nostra rassa, que altre també per dret de forsa ens arreballa, lògic es que vegem ab bons ulls l'acció que aquestes quatre nacions aliades d'Orient realisen, en benefici dels llurs germans esclavitzats y exoliats tant barbrament. Trist es, que s'hagi tingut d'arribar an aquest punt tant extremat de violencies guerreres, emprò la superbia de Turquia els hi ha llensat; al menys ja que la sang correrà a rius per aquells indrets, que sigui fructidora de llibertats patries, que be plá que s'ho mereixen en nom de la Justícia y en nom de l'Humanitat, els nacionalistes de l'Albania, Macedònia y Epiri grec.

FIVALLER.

DEL ROSSELLÓ RENAIXENT

Reflexions sobre 'l Felibratge y el seu avenir (1)

El Felibratge es un moviment d'idees que tendeix a deturar la desaparició y perpetuar, quan menys dintre el camp actual d'existència, els dialectes regionals menassats per una llengua única (2) dita nacional, y devinguda oficial, sovint no per raó del seu valor intrínsec, sino a conseqüència de circumstàncies històriques y de motius d'ordre exclusivament polític. A Fransa en la segona meitat del segle XIX, contra la tirania del principi unitarista, contra l'absolutisme invasor del francès, dialecte històric y políticament privilegiat de la llengua d'oïl (Nort) calgué defensar la llengua d'oc (Mitgdia), la fi de la qual alguns ja anunciaven. Pera negar aquesta agonia, s'imposava crear una literatura nova, eren necessàries belles obres. Això 's va fer. Sots l'impuls dels felibres provençals, seguits dels llurs germans llenguadocians, catalans, gascons, llemosins, auvernyesos, etc., el que 's considerava com un menyspreuable *patois*, esdevingué de nou una llengua bella. En els seus vocables esclataren immortals obres mestres.

Pero quan una llengua es afirmada per les seves belles produccions, si ella vol viure una vida pròpia per compte de semblarse a les reliques ficticiament sostingudes per influències exteriors pera ensenyansa dels arqueòlegs o pera plaer dels curiosos, la seva literatura no deu pas pendre a ella mateixa com a pròpia finalitat. Al moment de la seva afirmació, efectivament, una llengua produeix—es un fenomen constant—els seus mes grans literats. Ella decau desseguida si els seus escriptors no enclouen, en les obres llurs, noves utilitats; si ells no son ni filòsofs, ni moralistes, ni historiadors,

ni economistes, ni gents de ciència, etc., en una paraula, si ella no s'adapta a les necessitats socials. El Felibratge no s'escaparà pas en aquesta llei. O els felibres s'abstindran de fer exclusivament pura literatura, o la llengua d'oc decaurà. Pera evitar, doncs, una semblant perspectiva, les publicacions felibrenques, d'aquí en endavant, deuen posseir utilitats socials.

No havem pas d'indicar baix quines formes poden produir-se les obres. Això son qüestions de detall. Com exemple, siga 'ns permès especialisar la tesi sobre una matèria molt interessant pera el sociòleg y pera el felibre: sobre la de l'etnologia.

Gairebé tots els dialectes parlats a l'Estat francès son, ja se sab, derivats del llatí. Aquest darrer, parlat per els nostres pares des del segle I avans de la nostra era fins a l'Edat-mitjana, no es pas una llengua ancestral. Ell fou definitivament adoptat per nosaltres des del dia, en que Julius Cèsar, amparat per exèrcits galicans pera batre els Galicans, conseguí fer entrar la Galia dintre les fites de l'imperi romà. Davant la radical desaparició de dialectes originals, pervinguda per l'adveniment d'una llengua oficial enmatllevada, quina desesperansa pera el filòleg!, y molt mes encara, quan la filologia cèltica portava en ella l'irresistible encís d'estudiar un poble dels mes complexos! La rassa galicana, en efecte, quan la historia l'aclareix plenament, no apareix una sola, sinó diferenciada en moltes famílies: els Belgues (del Rhin al Sena), els Bretons (del Sena al Loire), els Gaels (Centre), els Euskars—Ascs, Vascos, Bascos, Vascons y Gascons (del Garona als Pireneus).—Aquestes famílies, a son torn, se dividien en un nombre considerable de tribus, tenint quiscuna els llurs caràcters ètnics propis, el llur idioma particular. Molt temps s'ha discutit el punt de sapiguer quina era l'extensió de aquests clans y la llur situació geogràfica respectiva. Si els dialectes galicans s'haguessin conservat, el problema devindria facil de resoldre. Mes, mancats de testimonis tan irrecusables, se suposa, avui, després de moltes recerques, que la demarcació de les tribus corresponia, aproximadament, a la dels *arrondissements* actuals.

EDMON LAGARDE.

(Acabarà).

(1) Ab motiu d'haver-se creat, ara, rescentment, al Rosselló, el Felibratge, institució literaria dedicada a enaltir y propagar el culte de la llengua Catalana, la *Revue Catalane* de Perpinyà ha publicat el present article del profund escriptor rossellonés en Edmon Lagarde, els principals fragments del qual, per creure'ls de veritable interès pera els catalanistes, trasplantem a les nostres planes.—N. de la R.

(2) L'unitarisme, fruit d'una època de *demi-science* en la qual baix diversitat de regimes, la petita intelligència humana examinant-ho tot, explicant-ho tot, creient-se superior a tot, prengué un mètode, un medi d'escola com una finalitat, feu de la unitat—unitat política, unitat moral, unitat de llengua, etc.—entitat *teòrica*, un principi d'aplicació *pràctica*. Aquest deplorable erro, entrebanca les vies de la ciència y desconeix tiranicament les lleis de la Naturalesa que no es sino la varietat, la diversitat de les parts creant l'harmonia del tot.

Les dugues mares

(Continuació)

LA MANSA.

Sempre seràs la mateixa; trista, melangiosa, compungida, sense agradarte res, ni dalirte ab res, y menyspreuant aquestes grans festes que arriben a esser l'enveja d'altres pobles, y les quals, nostres fills ab tant dalit les esperen pera poderles gaudir. Ja veuràs: demà, acudirem al nostre port ont ha d'arribar nostre brau emperador, aquest guerrejador, qui rublert de gran coratge, fa pocs anys conquerí aquestes hermoses y envejades illes. Veuràs a les noies més belles y xamoses, qui ab curullats devantals d'hermoses flors, ne farán present a nostr'amo y senyor, tot guarnintli el sòl de gran espessor, mateix que rica catifa perfumada, ont totes cruixirán orgulloses tot besantli 'ls peus al esclafarles. Milers y milers de blanquíssims mocadors, volejarán al compàs dels rítmics visques, qu'eixirán de mil boques sadollades d'entusiasme.

LA ESQUERPA.

Creus tu que portantme per tots eixos llocs, lograrás revifar eixa desconsolada mare, que com flor trencada de la tija, va mustiantse y al ensemps despullantse de sos primitius y vius colors, per mancarli la sava que es com sang dins les venes, y el respir dels halens de llibertat? Qui son eixes noies hermoses ab presents de flors? qui son tots aquets jovincels? qui será tota aquesta munió que anirà a rebre y farà benvinguda an aquesta au de rampinya coberta ab mantell d'emperador, sinó mos propis fills del meu cor, barrejats d'altres fillis teus, qui promourán els aplaudiments pera victorejar al qui s'ha ensenyorit d'aquesta daurada illa? Pobres flors arrencades despietadament de les plantes, que ja no podrán rebre el confortador bes del sol, ni la fresquívola auriolada y serena dolzor de la rosada! Pobres fills meus qui ignorants y obcecats pels cants traidors de vils sirenes, li farán avui acatament, essent conduïts per aquets falsos pastors, que més tart els durán al sacrifici! Voldria ferte compendre y no sé com explicarho, pera que s'endinzés fins al fons de tes entranyes, tota ma dolencia, aquesta dolencia que m'omplena 'l cor d'apesarada tristor. Vaig a posarte un exemple que se m'acudeix, exemple recent, viu, palpitant encara, vull veure si en-

tendreix ton dur cor, com s'entendreixen y endolsen els esperits, al oir les vibrantes sonoritats d'una inspirada lira. Escolta: veuràs, com a voltes un pobre aucellet cau a mans d'un destre cassador. Si es bonicoi y mascle, aquell home 'l dona, o fa un petit mercadeig sobre aquella senzilla ànima captiva. L'adquiridor, el fica tot seguit dins una gavia; no per això 's descuida de posar a son degut lloc, el menjar y en qualque altre, un crestallí abeurtador. El pobre animaló passa els primers jorns rebatent follament son caparronet pels fermes y gelats barrots d'aquell presiri. Mes com enlloc d'aquell armatost s'hi nota senyal de cap escapatoria, y el pobret, que ha esmersat totes llurs forces, queda abatut ab aquella incessant lluita, es quan comensa a reflexionar de que del rebatres de aquella manera y causantse sagnia, no'n treurá res. Cada día va amansintse, comensa a menjar, y després de passar trenta o quaranta jorns d'angoixa, per fi comensa a cantar. Canta, sí; pero refila sols per oblidar el passat de quan recorria els camps daurats d'espigues, ont ell, ab son punxagut bèc pinsós, treia 'l grà suauement de sa celda y l'espellofava ab joia tots els jorns. Canta, per no recordar-se d'aquells altres cants, que ab llurs companyons feien veres canuries, mateix que formidables y armònics orfeons, que esparramats per la verda y espessa arbreda, feien alegre el calorós estiu, y dolces y gentils les solituds dels boscos y salzaredes. Va cantant, y ab més dalit encara, al sentir tot just els primers perfums de la gaia primavera. Canta encara més, incessantment, esbojarradament, per oblidar, oh allavors! els besos y amors de l'estimada, el desitg de córrer pels pallers y trespasar els broscalls bo y regirant tota mena de rostolls y arestes, pera descobrir d'entre mitg quelcuna palla o brossa fina, ab que ha de guarnir el flonjo niuet que més tart, ab divinals dolors, hi pondrá uns petits ous la seva aimada. Canta cada volta més, ab més follia, porque li fugin de sa ment els alegrois plus, plus, que ixen de la vermellor de les diminutes y triangulars boquetes, dels mitg despullats fillets que tremolen bellugant ses aletes, al veure la boca curullada de tendra llevor que'ls hi fan present els pares.

TOMÁS TORRENT Y ROIG.

(Continuará).

Al entorn del 11 de Setembre d'enguany

II

Celebrada l'Assamblea de la Unió Catalanista, de la que també voldria dir quelcom, portat per mon afany d'epilogar, vaig a pagar una part del deute ab el bon llegidor amic.

L'onze de Setembre!! ja casi l'havem oblidat, y es que en la febrosa actuació del limitat cercle d'incondicionals, cerquem sols *motius, temes*; del pa ens agrada sols la crosta, mentres la tasca fonda, la *que queda*, 's ressent de nostra inconseqüència.

Si això fos fruit de debilitat orgànica, de cansament, seria desencoratjador; mes cal creure optimistament que no es aquesta la causa, y reconeixer qu'es excés d'afany d'exteriorisació de l'ideal, per part de la nuvolada de treballadors novells, d'ingenua exaltació, devots de la mútua incensada, fruits d'impacientisme, que sols el temps, l'únic que sabiament retrià, consolidarà y seleccionará llur obra.

En fer y desfer esmersèm malesaguanyades energies, y aixís d'obra positiva ne resta poc; això justifica potser la crisi del sentiment catalanista, potser accidental, però que sab aprofitar nostre comú ènemic.

Garbellèn en vostra memoria aquells que fa més de deu o dotze anys que sou catalanistes; de la tasca feta, de vostre particular esforç mateix, no'n veurèu gaires falaguers fruits: tenim un Centre Autonomista de D. del C. y de la I., un Orfeó Català (y aquest encara...), l'I d'E. C., aquesta es la *tasca positiva* després d'una vintena d'anys de lluita, després d'esmersar malaguanyats cabals en eleccions y altres futeses. Som, doncs, allà aont erem; per això, potser més que per altres causes, publicacions, institucions, etc., no han assolit aquella plèthora de vida qu'era d'esperar. Per això també aquest mateix RENAIXEMENT ha de fer tasca com deu anys endarrera, ab l'aggravant de tenir que ferla ab menys subscriptors dels que tindria si'ns trobessim en aquella època.

Aquestes consideracions, ab sa punyenta realitat, m'ofereixen un argument corroborador d'elles mateixes, fet que per molts no haurá merescut prou atenció.

Degut a la lloable iniciativa de l'Associació Nacionalista Catalana, els regidors nacionalistes y regionalistes presentaren en plena sessió de l'Ajuntament, la proposició d'un acte gros oficial: portar una corona *oficialment* al monument d'en Rafel de Casanova; *compromesos*

els regidors, *feren seva* aquesta proposició, pero defensada ab poc *calor* sols per *quedar bé*, naturalment no s'aprobá, ab motiu de lo qual acordaren *dedicar* ells, les dugues minoríes, la corona.

Heusaquí que sense el convit de la patriòtica A. N. C., aquells senyors elevats per vots catalanistes, fets prohoms al escalf del sentiment catalanista de sos conciutadans, *no hagueren pensat* en rendir aquest petit tribut a la memoria del hèroe visible del 11 Setembre de 1714, quina heroicitat y memoria tant bé vá, per engrescar al bon patriota, en mitings y vetllades.

Finalment, conseqüents ab aquest acomodati-ci actuar, d'ells, ens trobem sens un motiu pera aplaudirlos aquells qui'ls donàrem els vots per que fessin sentir la seva veu protestataria dintre el municipi, en nom de Catalunya, si haguesin sempre negat son concurs personal a actes que acceptarlos es reconeixer drets que desdiuen de nostra finalitat.

La corona dedicada an En Rafel de Casanova fou *enviada* pels conserges respectius, es a dir, *no'ls feu goig* l'apiudiment que volíem dedicarlos quants catalanistes durant el dia 11 de Setembre formiguejavem entorn l'estatua del bon patrici. A la funció del vespre tampoc els vegerem...

Finiré aquest penultim esguard, en el qual sols he senyalat un fet, que voldria demostrés que la obra consistent—la dinamogènica—cal ferla al taller y al carrer; barrejada a l'atmosfera oficialisca pert la seva intensitat, se decolora, s'afebleix, arribaria a esfumarse; mireu si no: l'agrupació més *oficialisca* es la que més esmortuít manté l'ideal: tot els molesta, visques, cants y protestes, y això com pot ser!! si cantant, donant visques y protestant es solsament com farèm bona feina.

No oblidant això y que'l poble, el nostre y el de per tot, refuig l'esforç intel·lectual, y que en cambi es predisposat a sentir; assolint, tal vegada inconscientment, una superioritat filosofal, no vol raonar ni estudiar; els directors de nostre moviment deuen cercar fets, positivisme, avui; estudiant la manera de preparar les futures generacions per treballs de fadiga intel·lectual; sols aixís cristallisarà solidament aquest ideal, deure de tot català; per això el camp nostre, el contemporani, poguent donar bon blat, produeix massa roselles, boniques al esguard, empró de vida efímera, vulgars y sens aroma.

En lloc d'esculpir en pedra, ab escarpes y martell, dibuixem ab llapis, que'l temps esborra.

J. GRANT Y SALA.

DEL COR ALS LLAVIS

(Dedicada a la distingida Srta. na Teresa Costa)

No de l'ona ella n'ha apresada
la cadencia del parlar.
Si una volta ab sa bellesa
l'hagués vista l'ample mar

ara fora de l'onada
que a la platja rebotent,
la cansó de marinada
tot cantantli dolsament,

l'hi'n hauria dat la rosa
floreixenta de l'encís,
bella flor que al cor que's posa,
se'l captiva, el fa felís.

Mes el mar no'n sab res d'ella,
sols la saben terra y cel;
de la terra n'es poncella
y del cel n'es un estel.

Del piuleig de l'auzellada
ella ha après el bell parlar,
per la plana perfumada
de perfums de benestar,

quan hi passa majestuosa,
tota blanca com la neu,
Verge santa, qu'es hermosa!
tot somriu al voltant seu.

Del brilleig de l'estelada
uns ulls té que perles son,
cada perla enamorada
un abim s'ha fet del món,

ont hi cauen flors atretes
de cercarhi un nou amor,
ont s'hi abeuren els poetes
per' polsar ses lires d'or.

L'astre-rei ab ses besades
virginals del dematí
dugues roses mitg rosades
en ses galtes feu florí,

dugues roses que's rabejen
en un doll de plenitut,
dugues roses que rumbejen
ric tresor de joventut.

Y té uns llavis de primpeca
ont hi neixen bells rubins,
té un esplet de gentilesa
com el tenen els jardins

quan la primavera arriba
deixondint arbres y flors,
quan tot treu ufana viva
y's matisa de colors.

Es l'imatge redemptora
de cabell assabatgí,
té un somriure qu'enamora
que gelós me fa senti

No de l'ona ella n'ha apresada
la cadencia de parlar;
si una volta ab sa bellesa
l'hagués vista l'ample mar!...

JOSEP VENTURA.

Terrassa.

Qüestions Socials

Després de passat el conflicte carriler

Deiem que an els carrilers catalans, els hi cabia tota la raó al llensarse a la vaga pera aixís conquerir, apoiantse an aquest dret, les millores que per necessitat ineludible de la vida actual els hi pertoca. Y això ho deiem perquè aixís ho creiem y perquè aquest dret a vagar de tot obrer quan les necessitats de la vida ho reclamen, no 's deu vincular, ni des de les més altes esferes governamentals, ni per cap classe de pressió patronal.

Se solucionà tant paorós conflicte, que ja comensava a preocupar seriament an a totes les classes socials de Catalunya y fins y tot del reste del Estat espanyol, y's solucionà d'una manera molt especial, sobretot tractantse de obrers de la nostra terra que ja de primer entuvi en la forma que desenrotllaren el conflicte, demostraren un seny, una sensatesa, una circumspecció en tal alt grau, que'l conflicte circumscriu solsament a Catalunya, per dit desenrotlló cridà poderosament l'atenció del món enter per uns quants dies, perquè en totes les lluites que per la reivindicació obrera esclaten per arreu del món, en totes, absolutament en totes, la nota d'extremada violència hi té de surar, donant aixís motiu a l'intervenció governamental, que sempre ab una parcialitat manifesta es decanta del cantó patronal, usant per la seva acció aquells tòpics tant rebregats que sempre 's posen en boca, allò del ordre interior, els alts interessos de la patria, y altres endergues que tot son xavacanades.

Aquest cop ha passat això mateix, n'obstant y no donar lloc an a l'intervenció governamental y enmirallantse ab un cas parió passat an el Estat veí, s'han cregut aixís solucionarho, després d'una parcialitat tant a la llum del dia que fins en aquest projecte ministerial que s'ha presentat se demostra.

Que mes volen les Companyies carrilaires que 'ls seus obrers no puguin lliurement apelar an a la vaga pera poguer assolir les propies

reivindicacions? Doncs tot el conjunt d'aquest desgraciadíssim projecte que s'està debatint an el Congrés no diu altra cosa. Tot el seu llarguíssim articulat no comprèn altra finalitat que l'aixalament d'ales dels obrers carrilaires, no solsament pel valor social que té tota vaga, sinò pel valor polític qu'ells hi veuen. La repetició d'altre conflicte semblant se'ls hi presenta com una verdadera *debacle* per l'ajornament de les llurs concupiscències polítiques y an aquí ve y an això respòn tota la finalitat d'aquest projecte. Perqué hi ha que veure que fins les companyies unaniment, encar que per fórmula avantpassada, el rebutgen!

Y bé, els carrilaires catalans, que aixís se'ls pot anomenar, están actualment allà ont eren avans de la vaga. Si'ls que composaven la Comissió de vaga, com aixís mateix la Junta Directiva de l'entitat sindical, per excés de bona fè, cregueren ab paraules qu'en el fons y apretats per l'allau que damunt seu els hi venia, hi niava la mala fè, no precisament se'n deu fer arma y tira'shi en cara, ans al contrari, que's quedin com a soldats de rengle y tots compactes y units, guiats per un mateix anhel y una mateixa conducta, recabar altra volta justícia pel terreny legal primer, y si aixís no s'en fá, apelar als medis que més pertinents siguin pel cas, malgrat se tingui de recòrrer a solucions que son plenament justificades quan els ulls dels que tenen el deure de veure, no ho veuen y les orelles que deuen sentir, no senten.

Sobre tot y per damunt de tot, que entre tots els que formèn la Secció Catalana hi hagi una perfecta y entusiasta unió, que ab aquesta are y sempre, malgrat, tots els entrebancs que li barrin el pas, se triomfa. Tingueho present tot això, obrers carrilaires. Recordeuvos també que are aquí a Catalunya ja sou una forsa respectable, malgrat que alguns esperits centralisadors d'energies us hagin recriminat. Y per lo tant si us volen enganyar, si ab paraules buides us volen privar de reclamar lo que de dret us pertoca, lluitèu a la catalana, ab noblesa y braó que ab aquestes armes, es ben segur que'l triomf coronarà vostres esforços y al ensemps els que sentin també els dolors que flagellen a l'Humanitat y per lo tant son lliberals en totes les manifestacions, sempre estaràn al costat de les causes justes que per la mellor germanor dels homes y els pobles en el món se desenrotllen.

R. CASALS Y PEYPOCH.

Música

Palau de la Música Catalana

La present temporada musical ha tingut son comensament en aquesta Sala, ab el concert Ricart-Matas, celebrat la vetlla del dia 31 del mes passat.

El violoncel·lista senyor Ricart hi demostrá una vegada més les belles qualitats per l'art que conreua, que li senyalen lograr ben prompte el triomf complert dels seus ben dirigits estudis.

En el programa que se'ns oferí, s'hi donaren com a primeres audicions la «Sonata» en *fa*, de Galliard, y la «Suite» en *do menor* y «Sonata» en *re*, de Bach, obres de gran volada, quals dificultats d'execució foren facilment vensudes pel alt grau de mecanisme que posseeix el jove Ricart; lo mateix que la gran «Sonata» en *fa*, de Strauss, en la que hi tingué moments felicíssims encara qu'en general, com en les anteriors obres, la interpretació resultés excessivament llisa, cosa qu'en la pràctica de la seva novella carrera no dubtèm arribará a perfeccionar, doncs condicions posseeix pera ferho.

La sentida «Elégie», de Fauré, que fou exquisidament dita, completava l'interessant programa que valgué al jove concertista, especialment en els *andantes* de les sonates de Bach y de Straus, llars aplaudiments.

La seva mare y distingida concertista senyora Matas, en el piano, acompanyá ab la seva pulcre dicció, totes les obres, compartintse, junt ab el conegut professor de *cello* senyor Soler, els entusiastes aplaudiments de tota la vetlla.

Academia Granados

El mestre Crikboom, a qui Barcelona tant té que agrairli per les seves campanyes en pró del art musical, doná en companyia del nostre Enric Granados, un recital en la sala de concerts d'aquesta Academia, la tarde del prop passat diumenge.

N'obstant y els anys, el mestre Crikboom executa ab la fogositat d'un jove, y el seu temperament es d'una tal energia que algú ha volgut comparar ab la brusquedat; per això, aquella «Sonata» en *do menor*, de Beethoven, a les seves mans, si no obté una perfecció d'execució, com hem sentit en altres concertistes, la interpretació que hi dona, te fa sentir en lo més íntim les planes monumentals d'inspiració del geni de Bonn.

Y això no vol pas dir qu'en Crikboom no sigui

un excel·lent tècnic, doncs prou ens ho demostrà en l'execució de la «Sonata» en *mi major*, de Bach, pera violi sol, obra de dificultats insuperables pel que no tingui un domini absolut del instrument, y en que hi triomfà per complert, valguentli unànims aplaudiments, especialment en el segon temps en que s'hi guanyà l'admiració de tota la sala.

També l'execució de la deliciosa «Sonata» en *si b. major*, de Mozart, y la «Chacoune», de Vitali, causaren al oient fondíssima impressió.

Els mèrits del mestre Granados y el seu reconegut talent, ens estalviaran avui de fer els elogis que's mereix per la seva notabilíssima tasca y que'ns farien allargar molt més aquesta ressenya.

El públic, per cert no tant nombrós com se mereixen els dos artistes, aplaudí ab entusiasme al acabament de tots els temps, obligantlos a executar una altra obra fora de programa, la qual clogué bellament el que tantes sensacions ens havia proporcionat.

C. BATLLE.

Teatres

S d'A. D. C. Estrena del epissodi dramàtic en un acte, *Els Segadors de Polònia*, d'En J. Burgas.—Una nova falaguera.

En Burgas n'ha dit *Els Segadors de Polònia*, pero jo y'l públic vinga creure que son *Els Segadors* nostres, aplaudint els passatges que ho semblen més, perque 's parla, en bells pensaments plens d'humanisme, d'una patria oprimida sots el jou d'una rassa innoble y dels esforços dels homes humiliats cap a enderrocar la tirania dels estrangers, qu'han fet de la nació una menjadora.

Tot l'epissodi es tractat en bon catalanista; aprofitant ab molta cura els elements artístics, sense que ni un moment resti olvidada la honradesa de procediments ont hi havia tants atractius pera abandonarla. El mateix final, que podia esser una nota baladrera, l'autor ha continuat essent sincer; sabent y tot que'l públic hauria preferit un efecte, hi ha posat una bella imatge.

Els actors digueren bastant bé els versos y això ja es una alabansa en els temps actuals. En Vinyas sobretot, en el «Sergi», hi donà una nota justa, dient ab molta expressió el seu paper, que's prestava a exageracions. La Emilia Baró, ens feu una Austriaca admirable, donant

molt relleu al seu personatge casi epissòdic. La comparseria del final no la puc alabar pas; era la comparseria clàssica, inmovil y extemporània, que desfà sempre 'ls conjunts; ademés era poc nombrosa per la missió que tenia.

El teatre semblava una assemblea nacionalista; per tot arreu se veien amables companys, cares conegudes, que pressentien que aquella estrena tenia quelcom que veure, ab la vibrant poesia publicada an aquestes planes ab el mateix títol, y no s'equivocaren, car era part integrant de l'epissodi, ja puc dir la més bella part. Els aplaudiments, doncs, es clar! varen esser càlits de patriotisme, barrejats ab algún visca ben nostre.

* * *

Aquesta nova, es una esperança que pensèm confirmarla ben aviat.

La Diputació barcelonina, d'acort ab aquella institució «Liceo Filarmónico» que ningú sab quin fruit dona, está gestionant l'establiment d'una càtedra de Declamació Catalana, ab les corresponents derivacions d'Historia de l'Art Escènic, etc., pera que'ls nostres artistes tinguin una base sòlida pera arribar al refinament de la seva vocació.

La idea—que les meves orelles han sentit especificada temps passat per un home il·lustre que hi volia sacrificar la seva reputació, considerant qu'es una pedra fonamental de l'ennobliment de la dramàtica Catalana—sembla que será oferta al qui es únic a Catalunya pera donarhi tota la empenta que mereix: l'Adrià Gual.

Jo vui desitjar dugues coses: que vagi endavant la iniciativa y que sigui aquest nom el que surti a la capsalera de la organització.

ANDREU MAURÍ.

UNIO CATALANISTA

Secció Oficial

La setmana passada se reuní en l'estatge de la Unió Catalanista, la Comissió Organitzadora de la darrera Assemblea nacionalista de Tarragona, pera realitzar els acorts adoptats en la mateixa. S'aprovà catalogar els acorts y comunicarlos al Concell general de representants de la Unió Catalanista.

* * *

El senyor en Pere Corominas ha sigut designat pera redactar el missatge que la Unió Catalanista adreçarà a les entitats Catalanes d'Amèrica comunicantles els resultats de la Assamblea.

GARBELLANT

En castellà del que ara's parla, el *òrgano* dels conservadors joves, se dedica a propagar les doctrines nacionalistes. Si no que'l seu mateix entusiasme els fa contradir, fins casi 'ls dariem mercés.

Peró no podèm perdonar qu'escriguin:

«Todo era melancolía y pesadumbre esta vez...»

Y mes avall:

«La Asamblea de Tarragona ha sido una nueva edición *sin corregir* de los que la habían precedido».

Políticos. Se pot escriure malament l'idioma del *Norte de Africa*, però no val a ferlo servir pera dirhi mentides.

En Montero Ríos segueix tan *intransigent* com sempre.

Ara va be.

Els conservadors centralistes defensen ardidament a n'en Cambó y a la Lliga.

Jutgis:

«Allí no estaban todos.

El catalanismo práctico había desertado.

Cambó encumbrado, Cambó admirado.

Que continúe Martí y Juliá entonando con lastimero acento sus elegíacos discursos, llenos de idealismos, clamando por la libertad de una Cataluña que nadie tiraniza; que entone Corominas acongojadas endechas a un ideal perdido, a una ilusión desvanecida, amenizándolas con sátiras e invectivas contra los prohombres de la Lliga; estos más prácticos y mas oportunistas seguirán su camino interviniendo en la política nacional y desenteniéndose cada vez más de ridículos exclusivismos que nacieron al calor de una campaña de odio que a todos y a ellos los primeros interesa olvidar.»

.....

Trobèm que *La Veu* hauria d'haver contestat encare que hagués estar per decencia.

Encare que haguessin hagut de recorrer al seu tradicional catalanisme de campanya electoral.

A n'en Benavente, ab motiu d'haver sigut nomenat academic y en virtut d'altres meritis contrets, se li proposà fer un monument.

Y diuen qu'ell refusant per complert el projecte, digué:

«Esos homenajes esculturales, que por serlo tienen algo de funerarios... etc., etc.»

O com si diguessim que ha retratat de mà mestre al pobre Moret monumentat cinicament a la ciutat de la «Marcha» del 98.

Els conservadors—espanyols—dirigintse als nacionalistes, ens diuen *sus pobres adversarios*.

Be, molt be, que per molts anys ho poguem esser.

Lo que volèm, en castellà:

«La libertad política de Cataluña; la anulación del Decreto de Nueva Planta y todas sus consecuencias; la independencia absoluta de los organismos administrativos de todo género: la Constitución de las Cortes Catalanas, expresiva (ese es su sentido) de que a Cataluña le debe importar un *bledo* lo que ocurra o deje de ocurrir en España..... etc., etc.»

(Traducció literal publicada per *Acción*).

No mes sentim que la poca tirada d'aquest periòdic no arribarà a fer coneixer *lo que queremos*, als setze milions d'habitants d'Espanya.

Aspirèm a un ideal de tot el superior humà que hi hagi en les nacions pera trasplantarho a Catalunya, en quan an ella sigui aclimatable.

POMPEIUS GENER.

NOVES

El diumenge darrer del prop passat mes, les Escoles Catalanes «Doctor Robert», que sosté el Foment Autonomista d'Hospitalet del Llobregat, celebraren la repartició de premis als seus alumnes ab una hermosa vetllada que tingué lloc en el espaiós Cine Imperial de dit poble.

El programa que anava a càrrec del Orfeó Infantil del mateix nom, junt ab la lectura de varies poesies pels alumnes, deixà complertament satisfet a la nombrosa concurrencia que omplia la sala y demostrá les bones ensenyances que's dona als infants en aquella població.

Rebin la nostra felicitació el Concell Directiu de dites Escoles y els seus dignes professors per la bella tasca que venen realisant.

* * *

El rector de la Universitat ha cedit una de les aules d'aquell Centre docent pera la càtedra de Gramática Catalana, creada per nostra Diputació, que pera l'expansió y purificació de la nostra llengua hi donará l'eminent filòlec català don Pompeu Fabra.

Per les classes d'ensenyansa superior, que s'inauguraren el prop passat dimars, son molts els alumnes que s'hi han inscrit, per lo qu'es de esperar que l'acció de l'esmentada classe serà de profitosos resultats.

Els diumenges, al matí, s'hi farà una classe elemental que promet veures igualment concorreguda.

* * *

Nostre confrare, el valent setmanari *El Cor del Poble*, ha sigut darrerament denunciat per l'autoritat militar per la publicació de dos articles insertats en el número 19, commemorant l'aniversari de la setmana tràgica.

Sentim el contratemps, desitjant que no sigui de greus conseqüències.

* * *

Curs de Gimnástica rítmica. — D'aquesta educació del ritme, que diferentes vegades ha estat lloada desde aquestes planes, se n'ha obert un curs al Palau de la Música Catalana pel mètode Jaques-Dalcroze, baix la direcció del professor en Joan Llongueras y la cooperació de na María Ehrengut, baix les següents instruccions:

La duració del curs serà del 1 de Novembre de 1912 al 30 de Juny de 1913.

Les classes tindran lloc tots els dimecres y dissabtes de 11 a 1. La duració de les mateixes serà de 45 minuts.

El preu del curs es de 80 pessetes, pagadores a raó de 10 pessetes mesals.

S'admeterán nens y nenes desde l'edat de set anys ab la sola condició de que no tinguin defectes físics y's trobin en perfecte estat de salut.

S'ha obert també un curs especial pera adultes que tindrà lloc els dimecres y dissabtes de 5 a 7 de la tarda.

Les inscripcions poden ferse a la Consergeria del Palau de la Música Catalana fins al 30 de Novembre.

Aquest curs, preparatori els que ho desitgin pera ingressar a l'Institut Jaques Delcroze a Hellerau (Dresden), que tants resultats positius pot donar a la nostra Terra baix el punt de vista físic y educatiu, es de creure que serà justament secundat mereixent l'apoi de tots els que desitgen el millorament de la societat.

* * *

Jocs Florals de Barcelona. — El prop passat dimecres en el saló del nou Consistori de cà la Ciutat, celebrà la seva reunió anyal el Cos d'Adjunts dels Jocs Florals de Barcelona.

Hi assistí mes concurrencia que en anys anteriors, presidint l'acte 'l president del Consell Directiu don Francesc Matheu y actuant de secretari don Lluís B. Nadal.

Oberta la sessió 'l senyor Nadal llegí l'acta de l'anterior que fou aprovada, així com la memoria del Concell Directiu.

Se procedí després a l'elecció dels Mantenedors pera 'ls Jocs Florals de l'any 1913, obtenint majoria de vots els senyors Antoni Nicolau, Manel Folguera y Durán, Joan Pons y Massaveu, Lluís Via, Lluís Carreras, Agustí Casas y Ramón Suriñach Senties. Suplents: Joan M. Guasch, Josep Carner, Llorens Riber y Eduard Girbal.

L'altra candidatura que lluitava en front d'aquesta y en la que's proposava president a don Apeles Mestres, perdé per 9 vots.

Entre les proposicions presentades té transcendental importancia la qu'el senyor Manot proposà que l'any 1914, en que compliran dugues centuries de la caiguda de Barcelona, s'organitzi alguna festa extraordinaria. El Consell se feu seva la proposició y després d'algun debat s'acordà facultar al Concell pera que proposi en una nova reunió lo que cregui mes pertinent.

VIDA CULTURAL

Repartiment de premis a la Escola Catalana gratuïta "Mossèn Cinto"

Diumenge 3 de Novembre de 1912

De solemniat pot calificar-se la festa; solemniat revestí en el sentit de *superioritat* en el seu ordre. Els nens y les nenes, avans de comensar l'acte y al rebre 'ls premis, garlaven, saltaven, reien. N'hem presenciats d'altres, de festes de aquesta naturalesa, y devèm dir que també eren *solemnials*, mes d'una solemnitat de necròpolis o de caserna. La mainada té de bellugarse, té de xerrotejar sempre, sempre, y més encara el dia que se la crida pera ferli ofrena d'uns objectes de regal, d'uns diplomes als sobressortints; a cambi d'això se li permet acudir a l'Escola ab els pares, ab els parents, ab els amics. Lo més que pot succeir es que no hi càpiga tanta gent. Y a fè que sí que va passar això; tant no s'hi cabia que sigueren a cents els qui se'n entornaven just entrats, al veure que ni drets podrien romandre en el local.

Comensà l'acte a l'hora anunciada, les quatre, y se desgranà el Programa com pluja d'or demunt del camp sembrat de vestits blancs y de barretines y de faixes vermelles. Dessota d'un doser de les quatre barres en qual testera 'l retrat del immortal Mossen Cinto tenfa per guarda d'honor la Senyera de la casa, recitaren sos treballs de comiat els qui havien sigut encara l'any passat deixebles de l'Escola y comensen enguany el treball al taller o a l'escriptori bregant per l'existència material sense oblidar la Patria. Ja no son nens: son *joves*, fadrins qui escamparán entre 'ls companys de feina la lleuor qu'ha estada escampada avans en els llurs cors.

Deixebles de l'Escola recitaren treballs. El Chor Infantil executà les pessas anunciades y les cançons ab gestes, rebent forts aplaudiments y una ovació al acabar l'himne Nacional «Els Segadors».

Durant el descans, berenaren els menuts menuts s'arreglava la taula ab tants y tants premis y obgetes. A les sis recomensà l'acte, presidintlo el Diputat l'Antoni Sansalvador, qui en nom del Cos Provincial el declarà obert y

dirigí a la inmensa concorrencia un parlament plè de patriotisme y d'encoratjament a seguir avant. Ocupacions precises el feren retirar-se, essent acompanyat pels del Concell de l'Escola, qui al donarli comiat, ferenli avinent l'agraïment a la Diputació per sa assistència.

El secretari En Carles Socfès llegí la Memoria corresponent al curs passat en la qual, además, se feien atinades observacions a lo poc qu'es coneguda per l'Ajuntament aquesta institució Cultural.

A seguit, en Ballester donà lectura a la carta rebuda d'En Joan Palomba, d'Algher, publicada l'altra setmana a RENAIXEMENT, que sigué ovacionada. Després llegí altre treball en el qual remarcà el perquè de l'Escola, *Catalana y gratuita*, y fent novament ofrena del desinterés de tots pera que arribi a esser lo que, al organitzar-se, se pretenia, això es: un Centre de Cultura educativa, de Catalana socialització, de Moral puríssima. Feu constar la pena de l'Escola per no haver l'Ajuntament, enguany, subvencionat la *Colonia Escolar Mossen Cinto*, dolguentse de que no hi hagués representació d'ell pera demostrarli que l'Escola viu y té fretura d'avensar, y pera dirli que «cap altra Colonia pot esser organitzada ab més honradesa, ab mes cura ni ab més amor al proïsme».

Acte seguit se procedí al repartiment de premis que rebien nens y nenes de mans d'en Josep M.ª Colominas y que anaven a mostrar als pares y als amics ab crits de vibranta joia.

Eren les vuit. Anaven desfilitant les famílies y romaníen en l'ampla sala un escalf de pur patriotisme que aferrantse a les parets y sostenintse en el sostre, deixarà, per sempre més, impregnar l'ambient y que per cap miseria política podrà jamai fugirne. Quedava inaugurat el nou local de l'*Escola Catalana gratuïta Mossen Cinto*.